

Izhaja vsak
mesec na
2 polah in
velja za vse
leto 4 gl.

SLOVENSKI PRAVNIK.

Uredništvo
in upravništvo
nahajata se v
Frančiskan-
skih ulicah,
št. 16.

Kdor se vsled kakega zidanja v svojih pravicah žaljenega čuti, je samo tedaj opravičen po §. 340. obč. drž. zak. zavoljo motenja v posesti tožiti, če se ni zidatelj proti njemu po predpisih občnega sodnijskega reda obnašal.

Zakonska Fran in Ana Stareček, lastnika hiše št. 34/III. v Poděbradu, prosila sta dne 24. marca 1880 k št. 764 pri mestnem zboru v Poděbradu, da bi se jima dovolilo na hišo št. 34/III. postaviti še jedno nadstropje. Po predloženih risih imelo se je to nadstropje opirati deloma na ločilno steno, nahajajočo se med hišama št. 34/III. in št. 178/III. K navodu, kojega je bil mestni svet na 8. aprila 1880 razpisal, in h kateremu so se povabili vsi mejači, oglasil se je mestu lastnice hiše št. 178/III. nje mož Jožef Watzke, ter se je v zapisniku izrekel, „da ne ugovarja proti postavljenju novega nadstropja, če bi se ne opiralo na omenjeno ločilno steno; če bi se pa na to steno opiralo, potem zahteva primerno odškodnino.“ Na podlagi tega zapisnika izrekel je mestni svet dovoljenje k zidanju ter to dovoljenje tudi lastnici h. št. 178/III. s pristavkom dostavil, da jej je na prosto voljo dano, svoje ugovore pravnim potom izpeljati. Omenjena lastnica proti dotičnemu odloku ni rekurrirala — na kar se je zidanje pričelo. Ali že 20. aprila 1880 vložila je pod št. 2898 Josipina Watzke, lastnica hiš. št. 178/III., pred c. kr. okrajno sodnijo v Poděbradu tožbo zavoljo motenja posesti ter prosila za razsodbo: „da sta jo zakonska Fran in Ana Stareček s tem, — da sta dné 19. aprila 1881 na južni ločilni steni hiše št. 178/III. v Poděbradu ležeči strešni vrh odnesti, povprečne lesove odrezati in strešne opeke odmetati dala, in potem s tem, da sta dne 20. aprila 1880 na vrhu te ločilne stene nov zid postavljati pričela iz namena, da bi se na tem potu sezidalo

ново nadstropje pri hiši št. 34/III. v Poděbradu, — v mirnej posesti hiše št. 178/III. v Poděbradu motila.

Z razsodnim odlokom od 4. avgusta 1881, št. 5680, odbila je c. kr. okrajna sodnija v Poděbradu tožbo iz naslednjih

razlogov:

Vsled priznanja toženih je po §. 107. o. s. red. dokazano, da sta dne 19. aprila 1880 na ločilni steni ležeči strešni vrh pri hiši št. 178/III. odnesti, povprečne lesove odrezati, in strešne opeke odmetati dala; ravno tako je tudi dokazano, da sta tožena dne 30. aprila 1880 na vrhu te ločilne stene nov zid postavljati pričela iz namena, da bi se po tem potu sezidalo novo nadstropje pri hiši št. 34/III. v Poděbradu.

Vpraša se sedaj samo še, ali sta tožena s tem svojim dejanjem tožnico v njenej posesti motila ali ne?

Tožena zakonska prosila sta dné 24. marca k št. 764 pri mestnem svetu v Poděbradu, da bi se jima dovolilo, postaviti novo nadstropje na hišo št. 34/III. v Poděbradu. K navodu, ki se je o tem razpisal, povabili so se, kakor je iz dotičnega zapisnika razvidno, vsi mejači. K navodu oglasil se je mož tožnice ter izjavil, da je ločilna stena skupna last, da proti nameravanemu zidanju ničesar ugovarjati nima, če tožena skupne ločilne stene porabila ne bodeta. Dalje je mož tožnice še izrekel, da zahteva v slučajih, če bi se porabila skupna stena, odškodnino, katera naj bi se po primerni poti določila. Na podlagi dotičnega zapisnika dovolil je mestni svet nameravano zidanje, ter zavrnil tožnico z njenimi ugovori na pravno pot. Da je bil Jožef Watzke opravičen pri omenjenem navodu svojo ženo zastopati, razvidi se iz §§. 91. in 1008. obč. drž. zak.

Po §. 340. obč. drž. zak. je vsakdo, ki se vsled kakega zidanja v svojih pravicah žaljenega čuti, samo tedaj k pritožbam opravičen, če zidatelj njemu nasproti ni postopal po predpisih občnega sodnega reda.

Ali tožena obnašala sta se popolnoma po predpisih §. 72. obč. sod. reda, in po dvornih dekretih, kateri so se k temu paragrafu izdali, kakor tudi po določenih stavbinega reda in sicer s tem, da sta pri kompetentnej oblastniji za dovoljenje k zidanju poprosila, da se jima je to dovoljenje dodelilo, in da tožnica s svojimi ugo-

vorí na pravno pot zavrñena in o dovoljenji pravočasno poučena, ni rekurirala.

V okolišćini, da sta tožena zakonska na podlagi od kompetentne oblastnije izrečenega dovoljenja pričela zidati, in da sta zidanje nadaljevala, se torej ne more opaziti samolastnost toženih, in potem takem tudi ne motenje v posesti tožnice in to toliko menj, ker je Jožef Watzke, kakor že omenjeno, k nameravanemu zidanju svoje dovoljenje pod pogojem izrekel, da si v slućaji, če bi tožena pri zidani skupno steno porabila, pridrži pravico do primerne odšćodnine. Po tem takem tožnica ni opravičena, tožiti in *possessorio summarissimo*.

Po rekurzu tožnice zaukazala je c. kr. nadsodnija v Pragi z odločbo od 24. septembra 1881, št. 25944, da naj se zaslišijo pričé in izvedenci; pričé o tem, če se je bila Josipina Watzke k stavbinemu navodu povabila, izvedenci pa o tem, če je istina, da novi zid samo polovico skupne stene zavzema, in če je bilo neobhodno potrebno, da se je podrl strešni vrh, da so se odrezali povprećni lesovi in zmetale opeke s strehe.

Po zaslišanji pričé in izvedencev razsodila je c. kr. okrajna sodnija v Poděbradu ravno tako, kakor prej.

(Razsodni odlok od 11. septembra 1881, št. 7369.)

Nadsodnija v Pragi odbila je potem rekurz tožnice ter potrdila odlok prvega sodnika iz teh-le

razlogov:

Uvaževaje, da je stavbina oblast po izvršenem navodu dovoljenje k zidanju izrekla, in sicer po predloženih načrtih, da se je tožnica pri tem návodu po svojem moži zastopati dala, da le tá zastopnik proti novemu zidanju in tudi proti porabi južne stene pri hiši št. 178/III. v principu ničesar ugovarjal ni, temveć si samo pravico do slućajne odšćodnine pridržal; uvaževaje, da sta zidatelja po dodeljenem dovoljenji in v smislu tega dovoljenja zidanje pričela, da sta to zidanje po predloženih načrtih in v smislu teh načrtov nadaljevala, spoznala je nadsodnija, da se na strani toženih o samolastnosti in o krivici, po toženih izvršeni, katero §. 339. obč. drž. zak. in ces. naredba od 27. oktobra 1849 zahtevata, in potem takem tudi o motenji v mirni posesti govoriti ne sme.

Tožnice ugovor, da dovoljenje k zidanju njej nasproti v pravno moč stopilo ni, ker se ni povabila k navedu in ker se jej stavbeni konsenz dostavil ni, ne zasluži ozira. Če se tudi s popolno določenostjo dokazati ni dalo, da se je tožnica k navedu osobno povabila, je pa vendar gotovo, da se je povabilo njej ali pa vsaj njenemu možu dostavilo. In ker je zadnji k navedu se oglasil, morala sta tožena meniti, da je tožnico njeni mož opravičeno zastopal, ker je ravno pravno dejanje v njenem imenu izvršil, h kateremu se ni potrebovalo posebnega pooblastila. Da se je stavbeni konsenz možu tožnice in ne njej sami dostavil, to je čisto neodločilno, ker je pri vsem tem tožnica dobro vedela, da se je zidanje pričelo, ter bi bila, če je menila, da tožena zidata brez dovoljenja, prav lahko pri stavbinem uradu vse potrebno izvedela.

Izvenredno revizijo zavrnilo je najvišje sodišče z določbo od 17. januarja 1881, št. 381, iz

razlogov,

da se v enakih razsodbah spodnjih instanc ne opazi jasna krivica, tako da ni pogojev, pod katerimi bi se ti razsodbi vsled dvornega dekreta od 15. februarja 1853, št. 2593, spremeniti smeli.

J. U. dr. Miroslav Pacák.

Razmera med brezuspešnim zapeljanjem k umoru (§. 9. kaz. zak.) in pozneje vsled naročila započetim poskusom umora. §. 5. kaz. zak.

(Konec.)

Dr. Bloch je govoril mej drugim tudi to-le: „Ničnosti uzrok po §. 344. št. 5. kaz. pr. r. velja, ker bi se pri okoliščini, da poškodovani kazenske objave ni sam vložil, temveč da se je ta objava vsled instigacije tretje osebe in sicer župnika, kateri je, kakor je sam pri sklepni obravnavi izjavil, z jednim izmed zatožencev v sovraštvu živel, po drugih osebah vložila, in pri okoliščini, da se je z dotičnimi pričami dokazati nameravalo, da jim je poškodovani povedal, da se je sam v prepad zvrnil, vsled predloga zagovorništva dotične priče bile morale zaslišati. Nasproti pa odpade ničnosti uzrok §. 344. št. 5. in 10. kaz. pr. r. zaradi zavrnitve predloga

zagovorništva, da naj se preiskovanje zaradi hudodelstva poskušene-
nega zapeljanja k umoru vstavi, ker je porotno sodišče zatoženca
le zaradi poskušeneга najetega zavrtnega umora in ne tudi zaradi
hudodelstva poskušeneга zapeljanja k umoru obsodilo.“ —

Generalni prokurator je najprej dokazal, da ničnosti pritožba
M.—a ni v nobenem oziru opravičena, ter je potem prešel na pre-
tresovanje ničnosti pritožbe državnega pravdnika.

„Mnenje sodišča, da poskušeni umor tik brezuspešnega za-
peljanja k umoru obstati ne more, izvira iz zamenjave pojmov z
dejanji. Ako kdo koga drugega zapeljati skuša, da naj natanko
določeno osebo usmrti, in ako ta vsled zapeljanja v resnici zazna-
menovano osebo usmrti ali usmrtiti poskusi, potem se sme res samo
jeden delikt, namreč poskušeni ali pa dovršeni umor, činitelju in
prouzočitelju prištevati. Zadnji se je namreč zakrivil, da je s
svojim delovanjem zločinstvo prouzočil, da je v činitelji hudobno
misel izbudil. — (§. 5. in 134. kaz. zak.). — Vsa drugačna pa je
stvar tedaj, če je kdo v določenem času kako osebo z denarjem
k umoru natanko določenega človeka zapeljati skušal, in če je
zapeljanje brezuspešno ostalo; in če se je zapeljivec pozneje zopet
k svojemu prejšnjemu sklepu povrnil, tako da je po drugi osobi,
katero je zopet z denarno obljubo k izvršitvi zapeljeval, umor
onega človeka vsaj v štadiji poskusa izvršil. — V tem slučaju ne
obstoji le samo jeden določen delikt, temveč pričujoča sta dva
čina, kojih vsak ima subjektivne znake v kazenskem zakonu nor-
miranega hudodelstva. Prvi čin je brezuspešno zapeljevanje k
izvršitvi umora, kateri je v §. 9. kaz. zak. kot posebno hudodel-
stvo zaznamenovano; drugi čin kaže se nam kot prouzočitev izvr-
šeneга ali poskušeneга umora, katero §. 5. kaz. zak. kot sokrivdo pri
dovršenem zločinstvu zaznamenuje. Ako se vse okoliščine današnjega
slučaja v ozir vzemo, tedaj postane natanko razvidno, da so po-
rotniki s potrditvijo vprašanj 1. in 5. oziroma zatoženca M.—a, in
s potrditvijo vprašanj 8. in 9. gledé sozatoženca Tomaža Ch. kot
resnico izkazali, da je M. v marci 1877. l. na starem N.—u poskus
umora, v prejšnjih dveh letih pa brezuspešno zapeljanje Antonija
in Marka C.—a in in Mihela Z.—a k umoru ravno istega N.—a,
in da je Tomaž Ch. ravno ista hudodelstva — drugo ko sokrivec
izvršil. S tem je dokazano, da je tako M., kakor tudi Tomaž Ch.
kriv dveh v zakonu kot kaznivih zaznamenovanih činov različnega

značaja, in da obstoji v tem slučaju realna konkurenca hudodelstev. Te dve hudodelstvi pa se toliko manj zjediniti ali v jedno združiti moreta, ker ni jedno morda pripravljajoči čin ali sredstvo drugega, temveč se obe natanko razločujeta po času, kraji in osobah. Brezuspšno zapeljanje k umoru zgodilo se je nekoliko poprej, na drugem kraji in nasproti drugim osobam; poskus umora izvršil se je pozneje, po drugem činitelji in na drugem kraji.

Porotno sodišče podpira svoje mnenje, „da se je prvo hudodelstvo z drugim v jedno zjediniilo“, tudi še s sklicevanjem na §. 44. d. kaz. zak., v katerem se „zapeljanje“ koga drugega k hudodelstvu kot posebno obteževajoča okoliščina navaja, ter sklepa iz tega, da zapeljanje k hudodelstvu, ako hoče biti posebno obteževajoča okoliščina, ne more biti ob enem tudi posebno hudodelstvo. Ta argument pa nam znoto, v kateri je bilo sodišče, popolnoma razkrije. V §. 44. d. kaz. zak. navedena „obteževajoča okoliščina“ stavi izvršitev ali vsaj poskus hudodelstva, h kateremu je obdolženi koga zapeljal, tedaj uspeh, ki je nastal, za potreben pogoj, v tem ko ima v §. 9. kaz. zak. normirano hudodelstvo ravno brezuspšnost zapeljanja za potreben pogoj. —

Zapeljanje kot tako samo se kaznuje v §. 9., in to za tega delj, da radi pomanjkanja uspeha činitelj, kateri je svoj hudobni namen že z zunanjim hudobnim činom razkril, nekaznovan ne ostane. Ako je pa brezuspšno zapeljanje h kakemu hudodelstvu že samo ob sebi delikt, tedaj ne more biti obteževajoča okoliščina drugega delikta, ki se niti izvršil ni“. — Generalni prokurator prišel je potem do sklepa, da se mora ničnosti pritožba M.—ova zavreči, da se pa mora ničnosti pritožba državnega pravdnštva uslišati in da naj kasacijski dvor, ker je že vse istinito dognano, o stvari sami rzsodi. —

Potem ko je dr. Bloch še nekaj malega zoper trditve generalnega prokuratorja opomnil, odšel je kasacijski dvor k posvetovanju ter razglasil, ko je zopet vstopil, rzsodbo: Ničnosti pritožba M.—ova se zavirže, pač pa se pritrđi ničnosti pritožbi državnega pravdnštva in rzsodba c. kr. porotnega sodišča od 22. junija 1877, št. 113/2073, se v tem oziru premeni, da se M. razen hudodelstva poskušenege zavratnega umora po §§. 8, 134, 135, 1. 3. kaz. zak. tudi še gledé na v vprašanji 5. precizirani čin hudodelstva po-

skušene zapeljave k umoru po §§. 9, 134, 135, 1. 3. kaz. zak. in T. Ch. razen hudodelstva sokrivde pri zločinstvu zavratnega umora po §§. 5, 8, 134, 135, 1. 3. kaz. zak. tudi še gledé na v vprašanji 9. precizirani čin sokrivde pri hudodelstvu poskušene zapeljave k umoru po §§. 5, 9, 134, 135, 1. 3. kaz. zak. krivega spozna, da se ona dva zaradi tega in sicer M. po §§. 34, 202, 138, 2. odst. kaz. zak. k trinajstletni težki, z jednim postom dne 25. vsacega meseca poostreni ječi, Tomaž Ch. po §§. 138, 2. odst. kaz. zak. k dvanajstletni težki z jednim postom dne 25. vsacega meseca poostreni ječi obsodita. Sicer pa prvosodnijska razsodba ostane nespremenjena.

Razlogi:

„Uvaževaje, da je tudi c. kr. državno pravdnštvo ničnosti pritožbo na podlagi §. 344. št. 11. kaz. pr. r. radi tega vložilo, ker je porotno sodišče napačno sodilo, da se zatoženca M. in Tomaž Ch. vsled tega, ker sta se že hudodelstva poskušene in najetega zavratnega umora za kriva spoznala, ne moreta tudi še hudodelstva poskušene zapeljave k zavratnemu umoru za kriva spoznati; uvaževaje, da se ničnosti pritožba c. kr. državnega pravdnštva v tem oziru kot popolnoma opravičena kaže, ker je v §. 9. kaz. zak. zaznamenovani kaznjivi čin posebno hudodelstvo, kojega kaznjivost dokazuje na jedni strani popačeno mišljenje onega, kateri koga družega k hudodelstvu zapeljava, spodbuja ali zapeljati skuša, na drugi strani pa razloček mej samo poskušanim in res izvršenim zapeljanjem; glede na to, da se hudodelstvo, kojega se zatoženca obdolžujeta, namreč ono poskušene zapeljave k umoru v času, kraji in osobah istinito od hudodelstva poskušene umora razločuje, kojega sta se zatoženca za kriva spoznala ter da tedaj ni uzroka, zakaj da bi kdo za poskušeno zapeljanje ne mogel odgovoren biti radi tega, ker se je za krivega spoznal hudodelstva poskušene umora; pretresovaje, da so porotniki vprašanji 5. in 9. potrdili, da so v na M.—a ozirajočem se vprašanji 5. vsi na hudodelstvo poskušene zapeljave k najetemu umoru nanašajoči se momenti po §§. 5, 9, 134, 135. kaz. zak. in v na Tomaža Ch. ozirajočem se vprašanji 9. vse potrebe hudodelstva sokrivde pri poskušeni zapeljavi k najetemu umoru v smislu §§. 5, 9, 134, 135, kaz. zak. obsežene; glede na to, da sta se zaznamenovana zato-

ženca zaznamenovanih hudodelstev za kriva spoznati in temu primerno kaznovati morala, — se je, kakor je zgoraj zapisano, razsodilo, in se ob enem prošnja za presojo, katero sta zatoženca proti njima radi hudodelstva poskušenege umora naloženi kazni vložila, zavrgla, ker je bila ta kazen primerno odmerjena. —“

V pravnih zavoljo ločitve zakona z ozirom na živež izdani provizorijalni odloki imajo tudi po dokončani glavni pravdi popolno svojo veljavo.

C. kr. deželna sodnija v Ljubljani je z odlokom od 23. maja 1878. leta, št. 2162, Urši Marolt za čas tožbe, katero je ona proti svojemu možu Francu Maroltu zavoljo ločitve od mize in postelje naperila, dovolila odločno stanovanje, ter jej odmerila mesečnega živeža 25 gld. Z razsodbo od 23. avgusta 1879, št. 1506, ločil se je zakon gledé postelje in mize med Uršo Marolt in Francem Maroltom, ter se ob enem razsodilo, da je krivda samo na strani Franca Marolta. Z odlokom od 4. septembra 1880, št. 5624, dovolila se je Urši Marolt na podlagi omenjenega odloka od 23. maja 1878, št. 2162, eksekucija zavoljo zastane alimentacije. Proti temu eksekucijskemu odloku vložil je kurator Franca Marolta, ki je zavoljo zapravljivosti preklican, o pozicijsko tožbo. V tej tožbi navajalo se je to-le:

„Z odlokom od 23. maja 1878, št. 2162, hotel se je upeljati samo provizorij za čas pravde o ločitvi zakona; ta provizorij pa se je s pravnomočno razsodbo omenjene pravde ipso jure končal. (§. 117. obč. drž. zak.)

S tukajšnjo razsodbo od 23. avgusta 1879, št. 1506, je omenjena pravda definitivno dokončana.

Ta razsodba dejala je torej omenjeni provizorijalni odlok ob moč, ker je čas, v katerem je hotel veljavo imeti, potekel in ker so ponehali pogoji, pod katerimi je bil izdan.“

C. kr. deželna sodnija je z razsodbo od 19. julija 1881, št. 4039, po tožbi razsodila iz naslednjih

razlogov:

Obe stranki se strinjata o tem, da se ima odloku od 23. maja 1878, št. 2162, pod št. 2, kateri služi v podlago eksekucijskemu odloku od 4. septembra 1880, št. 5624 pod A, glede na živež, odmerjen tožnici in otrokoma z mesečnim zneskom 25 gld., privedati samo provizorična, začasna moč, kar se tudi iz odloka samega, to je iz njegovih besed „do zopetne sodnijske naredbe“ razvidi. Mnenje strank pa se v glavni stvari tako razločuje, da hoče tožnik na podlagi v ločilni pravdi izdane rzsodbe od 23. avgusta 1880, št. 1506, pod D, alimentacijskemu ravnokar omenjenemu odloku takoj odvzeti eksekucijsko moč, mej tem ko zagovarja tožnica mnenje, da ima ta odlok toliko časa vso svojo moč, da se ni izdala nova sodnijska naredba.

Stoječ na teh stališčih terja vsaka stranka od druge, naj mesto alimentacijskega odloka provocira novo sodnijsko naredbo.

Tožnik, ki se opira na to, da je eksekucijska pravica ponehala, trdi, da ima tožena na novo za odmerjenje živeža poprositi; mej tem ko tožena zahteva, da naj tožnik sam poišče sredstev, s katerimi bi se v govoru stoječi alimentacijski odlok odpraviti dal.

Gledé na tožbe zahtevo ima sodnik v tem slučaju samo rzsoditi, so li pogoji dvornega dekreta od 22. junija 1836, št. 145, justične zbirke zakonov, ki je odločilen za to pravdo, pričujoči, to je, je li alimentacijskemu odloku tako dejanje sledilo, ki bi bilo pokončalo tožene pravico do eksekucije?

To zadnje mora se potrditi. Ker najprej pripoznata obe stranki, da je sodnik v ločilni tožbi z alimentacijskim odlokom samo provizorij upeljal; da pa ta provizorij čez svoj uzrok in namen, ki je obstal v tem, da bi si toženi za čas ločilne tožbe zagotovil živež, ni hotel segati, sledi že iz narave stvari same, iz zakonitih določil §§. 117 in 1264 obč. drž. zak. in tudi iz prošnje tožnice, o katerej prošnji se je izdal dotični alimentacijski odlok.

Če je pri tem po rzsodbi D ad I. dokazano, da je ločilna tožba dokončana, potem odpade tudi daljni vpliv provizorija; omenjena rzsodba mora se tedaj za tako, po alimentacijskem odloku nastopivše dejanje smatrati, katero je pokončalo tožene pravico do eksekucije.

Toženi dano je pri teh razmerah, če hoče alimentacijo še dalje uživati, po §. 1264. obč. drž. zak. na prosto voljo, da to alimentacijo v primerni meri na novo zahteva.

Da pa mora samo tožena kot delujoča stranka v tem slučaju nastopiti, to razvidi se iz okoliščine, da nijma tožnik niti jednega pravnega sredstva, s katerim bi izvabil sodnijsko naredbo, ki bi mu odvrnila provizorij.

Pri rzsodbi odločilen je bil tudi moment, da ima o dolžnosti do preživljenja tožene in njenih otrok, potem o primernosti tega preživljenja po izgovorjeni ločitvi zakona razsojevati samo redni sodnik, za katerega se pa deželne sodnije sodnik po izjavah obeh strank nikakor smatrati ne more.

Naloga rednega sodnika bode, če bi se poravnava o živeži ne sklenila, za čas tekoče pravde o živeži, po zadnjem odstavku §. 117. obč. drž. zak. postopati.

Na podlagi teh razlogov ustreglo se je tožbe zahtevi; propadli tožnici pa so se po §. 24. zakona od 16. maja naložili stroški.

Po apelaciji propadle stranke odstranilo je nadsodišče z odločbo od 14. septembra 1881, št. 11082, prvosodnijsko rzsodbo ter popolnoma odbilo tožbe zahtevo iz teh le

razlogov:

Predležea tožba je opozicijska tožba, in tožnik je v smislu dvornega dekreta od 22. junija 1836, št. 145, just. zbirke zak. zavezan dokazati, da je iz odloka od 23. marca 1878, št. 2162, izvirajoča pravica tožene vsled poznejših fakt pokončana bila.

To pa se ni dokazalo. Z odlokom od 23. marca 1878, št. 2162, se je toženi, ki je tedaj tožila, za čas ločilne proti možu Francu Maroltu naperjene tožbe posebno stanovanje dovolilo; Francu Maroltu pa ob jednem naložilo, da ima svojeji ženi in otrokoma mesečne alimentacije 25 gld. pod eksekucijo plačevati. Vsled tega odloka, proti kateremu se po pravni poti niti postopalo ni, in je torej že davno pravno moč pridobil, ima omenjena zaveza do plačevanja živeža toliko časa veljavo obdržati, da se premoženske razmere med zakonskima definitivno uredijo.

Ta zaveza se z rzsodbo od 23. aprila 1880, št. 1506, ni odstranila, ker se je s to rzsodbo samo za pravico spoznalo, da

se ločitev od mize in postelje vsled Franc Maroltove krivde dovoljuje.

Moralo se je torej apelaciji ustreči ter odstraniti prvega sodnika razsodbo.

Izrek o sodnijskih in apelacijskih stroških opravičuje se s §§. 24. in 26. zakona od 16. maja 1876, št. 69, drž. zak.

Najvišji sodni dvor odbil je z določbo od 7. decembra 1881, št. 15466, tožnikovo revizijsko pritožbo ter potrdil nadsodnijsko odločbo.

Razlogi:

Nadsodnijska razsodba morala se je potrditi, ker se zakona ločitev s pristavkom „iz krivde Franca Marolta“ dovoljujoča razsodba c. kr. ljubljanske deželne sodnije dato 23. avgusta 1880, št. 1506, za dejanje, eksekucijskemu odloku od 23. marca 1878, št. 2162, sledeče in pokončanje eksekucijskih pravic v smislu dvornega dekreta od 22. junija 1836 prouzročevajoče, toliko manj smatrati sme, ker se dovoljenje alimentacije opira na iz §§. 91 in 141 obč. drž. zak. izvirajočo zavezo, vsled katere je soprog dolžan, svojo soprogo spodobno preskrbovati, ter tudi otroke izdrževati; dotična ločilna razsodba pa kratkonikar ne alterira dotičnih pravic soproge in otrok.

Provizorična določba o alimentaciji in njenej visokosti ostane toliko časa v veljavi, da se ne bodo alimentacijske razmere po novi sodnijski naredbi definitivno uredile.

O hudodelstvu obrekovanja.

C. kr. deželna sodnija v Ljubljani spoznala je z razsodbo od 23. junija 1881, št. 6336, Ljudevita V—a krivega hudobije obrekovanja iz naslednjih

razlogov:

Sredi meseca septembra 1880. l. dobil je c. kr. nadsodni načelnik za Štajersko, Koroško in Kranjsko, ekselenca dr. vitez Waser brezimno pismo, v katerem se je ne prekrasno nemško pisalo: „Euer Exellenz! Nun hat man in Erfahrung gebracht, was Bezirks-

richter K.—č ist in Senosetsch. Ein Paar Lamperl oder Kitzel nur ihm geben und das Urtheil wird gut! Das ist ja nicht viel. Katzenaugen lieben Fleisch. O armes Volk! Wäre nicht gut ihn dort zu übersetzen, wo viele Schafe ernährt werden und sodann auch viele Lamperl leichter bekommen könnte? Nur fort mit ihm, wann nur möglich. Die unterthänigsten Leut. Was zu viel ist, ist zu viel.“ — Vsled tega obdolženja zavoljo sprejema darov pri uradnih zadevah je c. kr. nadsodni prezidij z ukazom od 16. septembra 1880, št. 6880 pr. zapovedal takojno vizitacijo urada senožeškega ter naložil, da naj se zaslišijo vse osebe, ki bi o omenjenem obdolženju kaj vedeti utegnile. Vsled poročila o preiskavi, katero je vodil deželne sodnije svetovalec pl. Zhuber, izkazalo se je pri tej preiskavi, da se je sodnik K.—č brez vsacega uzroka obdolževal. Konstatirati se ni moglo, da bi bil sodnik K.—č kedaj kak dar sprejel. In jednoglasno so se jednaka obdolženja kot hudobno obrekovanje s pristavkom imenovala, da bi sodnik K.—č vsakega dal preiskavati, kdor bi ga z darom hotel podkupiti. S tem da se je z brezimnim pismom sodnik K.—č sprejema darov pri uradnih zadevah, potem takem hudodelstva v §. 104 kaz. zak. imenovanega po krivici obdolževal; da je bilo pismo na c. kr. nadsodnega načelnika v Gradci odposlano, in da se je sodnik Kržič pri svojih višjih obdolževal; in konečno s tem, da se je vsled brezimne te objave uradno preiskovanje zaukazalo, dani so vsi objektivni znaki hudodelstva obrekovanja po §. 209 kaz. zak.

Ker zatoženi Ljudevit V. priznava, da je pisal dotični brezimni list — — — — — moral se je obsoditi zavoljo hudodelstva obrekovanja.

Proti tej razsodbi vložil je obsojeni ničnosti pritožbo, ter se v njej skliceval na ničnosti uzrok §. 281. št. 10. kaz. proc. red. O tej pritožbi obravnavalo se je dne 14. oktobra 1881 pred najvišjim sodiščem pod predsedništvom viteza Schmerlinga. Najvišje sodišče je Ljudevita V—ca oprostilo iz teh le

razlogov:

Po §. 209. kaz. zak. kriv je hudobije obrekovanja vsakdo, ki koga zavoljo izmišljenega hudodelstva pri gosposki ovadi, ali pa na tak način obdolžuje, da to obdolženje uradno preiskovanje proti obdolženemu prouzročiti more. Prva sodnija bila je mnenja, da je

Ljudevit V. v brezimnem pismu, ki ga je meseca septembra 1880 odposlal nadsodniškemu načelniku v Gradci, okrajnega sodnika K.—ča v Senožečah obdolževal v §. 104. kaz. zak. imenovanega hudodelstva jemanja darov v uradnih zadevah. Po tem pismu jemlje sodnik K.—č darove; kdor hoče dobiti dobro razsodbo, dobil jo bode, če mu prinese jagnje, ali kozliča. Določeno dejanje se v pismu ni trdilo. Obdolženje zavoljo jemanja darov pri uradnih zadevah pa bi samo pod tem pogojem bilo hudodelstvo. Brezimna objava pri nadsodniškem načelniku pa bi tudi tedaj, če bi se obdolženje ne bilo takoj kot krivično izkazalo, ne bila prouzročevala uradnega preiskovanja zavoljo hudodelstva proti okrajnemu sodniku in to za tega delj ne, ker v pismu ni imenovano konkretno dejanje, ker se sodnik ni obdolževal določenega hudobnega čina, in ker se je samo s plošnimi obdolženji napadala čast njegova.

Ljudevit V. bi se bil smel zavoljo tega pisma preganjati samo po določilih o razžaljenji časti. K postopanju proti njemu po §. 493. kaz. zak. pa tudi ni bila dana priložnost, ker ni ravno pogoja v členu V. zakona od 17. decembra 1862, št. 8. drž. zak. imenovanega.

Ker se v dejanji obsojenega niso mogli dobiti znaki hudodelstva obrekovanja, moralo se je ničnosti pritožbi, oprti na §. 281. št. 10. kaz. proc. red., ustreči — — —

Beseda o stroških „politične eksekucije“.

Vprašanje, imajo li stroški tako imenovane „politične eksekucije“ za izterjanje davkov pri razdelitvah kupila eksekutivno prodanih zemljišč s triletnim zastanim davkom in s stroški realne eksekucije jednako prednost, ni, oziraje se na novejše odločbe najvišjega sodišča, še nikakor rešeno.

Davkarije in finančna prokuratura oglašajo dosledno pri takih razdelitvah med drugim tudi imenovane stroške in zadnji čas je izdalo finančno ministerstvo tudi ukaz od 12. julija 1881, št. 4690, v katerem se davkarijam strogo zapoveduje, da imajo te stroške pri vsaki razdelitvi kupila eksekutivno prodanih zemljišč oglasiti in zanje terjati jednako prednost, kakor za davek sam, in če bi

sodnije te prednosti ne priznale, v vsakem slučaju nemudoma poročati omenjenemu ministerstvu.

Finančna prokuratura in davkarije se pri takih oglasitvah sklicujejo na neko novejšo odločbo najvišjega sodišča od 10. decembra 1879, št. 13554 (Gerichtszeitung št. 84, pro 1880), v katerem slučaju je to sodišče v resnici zavrglo jednako glaseča se odloka prve in druge instance in oglašene stroške politične eksekucije prisodilo iz kupila na tistem mestu, kakor davek sam. Utemeljilo pa je najvišje sodišče to svojo odločbo z ozirom na dvorna sklepa od 16. septembra 1825, št. 2132, in od 4. novembra 1831, št. 2533, just. zbir. zakonov, katera velevata, da gre davku na zemljišči, od katerega se ima plačati, postavno zastavno pravo in da ima ta davek prednost pred vsemi drugimi na zemljišči ležečimi terjatvami; dalje z ozirom na §. 16. obč. zemlj. zakona, po katerem se mora ista prednost priznati tudi dotičnim eksekucijskim stroškom, ker ni v zakonu nobene določbe, katera bi pri izterjanji davkov naraslim stroškom politične eksekucije odrekla taisto zastavno pravo, oziroma prednost, katero uživa po postavi dolg sam; in slednjič z ozirom na to, da so oglašeni eksekucijski stroški narasli pri izterjanji še ne tri leta zastanega davka.

Tej odločbi najvišjega sodišča pripisujejo dotični finančni uradi toliko večjo veljavo, ker je najvišje sodišče jednako se glaseča odloka nižjih instanc zavrglo, kar je pa po dvorn. sklepu od 15. februarja 1833, št. 2593, just. zb. zak. le tedaj mogoče, če so bili ti odloki zarad formalnosti ničevi, ali pa očitvidno krivični in nepostavni.

Sklepa se torej, da je najvišje sodišče, ker je ta odloka spremenilo in ker se na ničevnostne uzroke nikdo ni skliceval, videlo v njih očitvidno krivico in nepostavnost, to je, da gre stroškom politične eksekucije „ipsa lege“ tista prednost, kakor davku. S tem bi bilo torej vprašanje končno rešeno.

Da pa temu ni tako, sledi iz tega, da je ravno isto najvišje sodišče izvenredni revizijski rekurz c. kr. finančne prokurature za Kranjsko zoper jednako glaseča se odloka okrajne sodnije bistriške in višje deželne sodnije graške, kateri sodniji pri razdelitvi oglašanih stroškov politične eksekucije nista prisodili, vsled odločbe ddo. 17. januarja 1882, št. 295, odbilo s samo opombo, da v tem slučaju

ne vidi pogojev dvorn. sklepa od 15. februvarja 1833, št. 2593, zb. just. zakonov, to je, da ne vidi v odlokih spodnjih instanc ne ničevosti, ne očitne krivice ali nepostavnosti.

Vender so bili tudi v tem slučaju ravno tako stroški politične eksekucije oglašeni, ki so narasli pri izterjanji ne več ko tri leta zastanega davka.

Vidi se torej iz tega, da stavljeno vprašanje še nikakor ni rešeno, in da izgubi prvo navedena odločba najvišjega sodišča, katera že tako po §. 12. obč. drž. zak za druge slučaje nima nobene postavne moči, svojo splošno veljavo, ker jej poznejše odločbe naravnost nasprotujejo.

Rešiti pa se bode dalo to vprašanje le z ozirom na §. 16. občn. zemlj. zakona, kateri velí, da zastavno pravo, pridobljeno za terjatev, velja, če ni posebnih določil, tudi za pravdne in eksekucijske stroške.

Po prej imenovanih dvornih sklepih je gotovo, da gre ne več ko tri leta zastanemu davku pri zemljišči, od katerega je ta davek plačati, postavno zastavno pravo in prednost pred vsemi drugimi terjatvami, in kar velja o pridobljenem zastavnem pravu pri dotičnem zemljišči, to mora veljati tudi o v postavi utemeljenem zastavnem pravu.

Po §. 16. občn. zemlj. zakona je torej za terjatev pridobljeno zastavno pravo z jednako prednostjo priznано tudi pravdnim in eksekucijskim stroškom, in res je, da gledé poslednjih ni posebno izrečeno, da samo stroškom zemljiščne ali realne eksekucije. Da pa to zastavno pravo velja le tem stroškom, je v duhu in namenu zemljiščnega zakona utemeljeno in težko, da bi hotel kdo na podlagi §. 16. zemlj. zak. trditi, da, če je kaka terjatev na zemljišči uknjižena, ima, ker imenovani §. govori sploh o pravnih in eksekucijskih stroških, pri tem zemljišči zastavno pravo za vse eksekucijske stroške, torej tudi tiste, ki so, ali bodo narasli na primer pri eksekuciji na premično blago dolžnikovo.

Kdor bi to trdil, pozabil bi jedno glavnih načel, na katerih so osnovane javne knjige in ž njimi „hipotekarno pravo“, to je v §. 14. obč. zemlj. zak. izrečeno načelo omejenja, ali „specijalizacije“ vsake hipoteke, ker bi potem, če bi vsi ti eksekucijski stroški imeli na zemljišči, kjer je terjatev sama uknjižena, jednako

zastavno pravo z njo, ne bila uknjižena terjatev s svojimi pripadki nikakor omejena in bi se s tem lahko očitvidna krivica godila poznejšim upnikom, kateri so ravnali v véri na javne knjige.

Ako vidi na primer nov upnik v zemljiščnih knjigah uknjiženo zastavno pravo za terjatev svojega prednika v znesku 100 gld. z obrestmi od gotovega dne naprej po 6°/_o, si lahko misli, da bodo, ako bo zaradi te terjatve nastala pravda, narasli tudi pravdni stroški in ako bi dolžnik ne hotel z lepo plačati, tudi eksekucijski stroški, ker bo moral upnik zastavljeno zemljišče eksekutivno prodati, ako bo hotel dobiti plačilo.

In ker po §. 16. občn. zemlj. zak. uživajo pravdni in eksekucijski stroški uknjižene terjatve, če to tudi ni posebej bilo izrečeno pri uknjiženji, z njo jednako zastavno pravo, zamore torej poznejšni upnik pri prvem pogledu v zemljiščne knjige vse te stroške že naprej kot mogoče videti in se potem ravnati. Nikakor pa on ne more preračuniti, ali tudi le misliti na stroške, ki so, ali bodo za isto uknjiženo terjatev znabiti narasli s tem, da upnik, predno prične eksekucijo na zemljišče, poskuša dobiti svoje plačilo iz posebej mu zarubljenega premičnega blaga, pri kateri eksekuciji lahko narastejo ogromni stroški, na primer, ako je bilo zarubljeno in znabiti že prodano blago, katero je potem kaka druga osoba izrekla za svojo last in v pravdi tudi zmagala.

Te in jednake stroške zahtevati potem iz kupila zemljišča, na katerem je terjatev uknjižena, bila bi očitno v škodo poznejšim upnikom, ki so v véri na javne knjige pridobili že svoje pravice, in namen javnih knjig, služiti realnim upnikom v gotovost, bil bi lahko iluzoričen.

Iz tega se mora torej sklepati, da gre v §. 16. občn. zemlj. zak. izrečeno zastavno pravo le tistim eksekucijskim stroškom, ki so narasli vsled eksekucije na zastavljeno zemljišče samo, ne pa vsled eksekucije na kake druge, za tisto terjatev zastavljene ali zarubljene reči.

Stroški eksekucije na premično blago se torej ne morejo prištevati med eksekucijske stroške, katerim gre po §. 16. občn. zemlj. zak. s terjatvo jednako zastavno pravo.

Kar velja pa za pridobljeno zastavno pravo, mora veljati tudi za zastavno pravo utemeljeno v postavi, in stroškom politične eksekucije za izterjanje davkov, kolikor so ti stroški narasli pri

eksekuciji na premično dolžnikovo blago, se torej ne more priznati zastavno pravo in prednost pri zemljišči, od katerega je bil plačati ta davk.

Pač se od strani finančnih uradov temu nasproti ugovarja, da so ti stroški le jeden del stroškov realne eksekucije, ker se po obstoječih naredbah realna eksekucija ne sme prej upeljati, kakor še le po brezuspešni politični eksekuciji. Dasiravno je poslednje resnica, vender se s tem zastavno pravo in prednost teh stroškov ne da postavno utemeljiti.

Ta naredba prvič nima splošne postavne moči in ukazuje samo dotičnim finančnim uradom, kako imajo postopati pri izterjanji davkov; namen nje pa je, dolžniku stroške realne eksekucije prihraniti, dokler ni poslednja neobhodno potrebna.

Vender pa ta naredba tabularnim upnikom nasproti ne more imeti nobene moči; ker §. 311. občn. sodn. reda in resolucija od 14. junija 1784, št. 306, lit. aa, dajeta upniku pravico voliti, iz katerega blaga dolžnikovega hoče dobiti plačilo na poti eksekucije. Te določbe so v splošni veljavi in finančnim uradom se mora ravno tako priznati pravica izvoliti, po kateri poti hočejo priti do plačila in to torej tudi precej na poti realne eksekucije.

Drugič pa je glede značaja teh stroškov politične eksekucije gotovo, da so deloma le denarna kazen; kajti po obstoječih naredbah teče dolžniku po vročenji plačilnega naloga, ako ne plača ob pravem času, skozi 14 dnij denarna kazen in sicer prvih sedem dnij po 5 kr., drugih sedem dnij pa po 10 kr. na dan. Ti globni zneski so potem navadno največji del političnih stroškov.

Te globe niso torej nobeni efektivni stroški in bilo bi toliko menj opravičeno, priznati jim zastavno pravo in prednost. Gledé takih glob oziroma stroškov je tudi najvišje sodišče z določbo od 26. prosinca 1881, št. 882 (Gerichtszeitung št. 14. pro 1881) izreklo, da se pri razdelitvi kupila iz zemljišča na take stroške ne more jemati ozir. Ta odločba je toliko večjega pomena, ker je bila zapisana v knjigo judikatov.

Rezultat pričujoče razprave je torej ta: da stroškom tako imenovane politične eksekucije pri izterjanju davkov in družih z davkom jednake pravice uživajočih dajatev, pri razdelitvi kupila eksekutivno prodanih zemljišč ne gre postavno zastavno pravo in prednost, kakor davku, če so ti stroški narasli pri eksekuciji na pre-

mično blago, ali pa če obstoje le iz prej navedene kazni v denarji. Pač pa bi se morala ta pravica priznati tistim stroškom politične eksekucije, ki so bili potrebni, da se je mogla eksekucija sploh upeljati, to so stroški plačilnega naloga in uročenja, namreč pot eksekutorja. Te stroške bi imele davkarije posebej zaznamenovati in ob enem v zapisnik stroškov realne eksekucije na prvo mesto postaviti, kateri bi se potem s temi vred oglasili pri razdelitvah kupila.

dr. K.

Črnogorska zakonodajstva.

(Spisal Aleks. Hudovernik.)

(Konec.)

Ta zakonik, kakor je malo obsežen, ozira se na vse potrebe Črnogorcev. On obsega kazensko pravo, privatno, mednarodno pravo in tudi nekak sodni red. Kazenskega prava je se ve da največ, kakor to zapazimo v vseh starejših zakonikih. Ta del nam pa se posebno priča, kako nraven je Črnogorski rod. Tu ne poznajo zločinov, ki so v modernih državah navadni. Tako n. pr. so v Črnogori zločini posilne nečistosti, krvosramnosti, usmrtenja telesnega ploda, rop, bigamija popolnoma nepoznati.

Da se zločini ne ponavljajo, kaznujejo se jako ostro. Umor kaznuje se s smrtjo. Tata, trikrat zaradi tatvine obtoženega, zadene smrt. Kdor ga pa zasači pri tatvini, sme ga brez vsakeršne odgovornosti ustreliti, vrh temu dobi pa še nagrado 20 tolarjev. Cerkvenci tat pa se kaznuje takoj s smrtjo. Kako Črnogorci spoštujejo zakonsko zvestobo, razvidimo najbolje iz tega, da sme mož, ki je svojo ženo zasačil pri prešestvu, njo kakor tudi prešestnika takoj usmrtiti. Zakonsk mož, ki je naredil nosečo dekle ali vdovo, mora za izrejo otroka plačati 130 tolarjev kazni, mimo tega je še šest mesecev pri kruhu in vodi zaprt; samec pa plača le 130 tolarjev.

Ker so se morali Črnogorci toliko časa boriti za svojo svobodo, se ne moremo nikakor čuditi, da se izdajalec tako ostro kaznuje. Kako se kaznuje izdajalec, omenili smo že, ko smo govorili o Ivanu Črnojeviči. Izdajalec je po črnogorskem zakoniku tudi tisti

ki a) govori nespoštljivo o knezu, b) ki se brani davek plačati, c) ki okrade deželno municijo. Taki izdajniki kakor tudi vporniki kaznujejo se s smrtjo.

Zanimivo je tudi postopanje proti tistemu, ki se je zakrivil telesne poškodbe. Kdor je oko izbil, plača 60 tolarjev kazni; rana na nogi ali roki je pa že več vredna, namreč 100 tolarjev. — Dvoboj je po črnogorskem pravu dovoljen, a brez sekundantov. Kdor pa je dal zločincu zavetje, zadene ga ista kazen, kakor zločinca. Kdor krade ali ropa na tuji zemlji, doleti ga ista kazen, kakor da je ropal ali kradel na domači zemlji.

Za vso Črnogoro je samo jedna ječa v Cetinji, ki pa šteje jako malo prebivalcev. Rasch, ki je prehodil vso Črnogoro, našel je l. 1874. tam 67 jetnikov, kar je pa največje število, kajti toliko jih še nikdar ni bilo v Cetinjski jetnišnici. Navadno jih je 10—30. Vse te jetnike nadzoruje samo jeden nadzornik. Po dnevi hodijo prosto okolo, se ve da z verigami na nogah; v ječo hodijo le spat. Delati jih ne silijo, kdor pa hoče delati, porabijo ga za javna dela, za katera je pa plačan. Tudi za pote (postreške) jih porabljaajo, ker so popolnoma zanesljivi. Brez skrbi jim moreš zaupati denar, da ti ga neso v Kotor na pošto; prepričal se boš, da so natančno izpolnili posel. Pa saj ni skoro nobeden zaprt zaradi tatvine, ampak le zaradi preklinjanja, neubogljivosti in manjših prestopkov. Jeden sam zločinec je bil l. 1874. zaradi uboja, ker je v jezi svojega rojaka ubil, na sedem let obsojen. Jetnike vzdržuje država. Iz ječe ne pobegne nobeden; kajti nobeden ne da jetniku zavetja, ker vé, kakšna kazen ga zadene. Navadno pa kaznujejo v denarjih in s palico, katere kazni se pa Črnogorec kot sramotilne najbolj boji.

Privatno pravo Črnogorsko obstoji le iz starih običajev. Star običaj je bil, da je moral prodajalec nepremakljivo stvar, katero je hotel prodati, najprvo ponuditi svojim sorodnikom v kup, potem sosedom in potem še le tujcem. Na ta način so skrbeli, da ni prišlo premoženje tujcem v roke, ampak da ostane v rodovini. Ta pravni običaj nahaja se tudi v zakoniku.

Črnogorci žive v zadrugah, tedaj je vse premoženje skupno. Vsi udje zadruga morajo v to delati, da se premoženje pomnoži. Kar pa si oča sam pridobi, s tem sme prosto razpolagati. Sinovi uživajo tudi v Črnogorcih večje pravice od svojih sester. Po očetovi

smrti razdeli se očetova zapuščina v enakih delih med sinove; mati uživa to premoženje do smrti. Kadar se pa vdova omoži, izgubi užitek, dobi pa za odškodnino deset tolarjev. Kadar pa oča umrje brez moških dedičev, tedaj ga podedovajo hčere, a očetovo orožje pripade najbližnjemu moškemu sorodniku. To je veljalo tudi pri starih Germanih. Kadar pa omožena hči umrje brez otrok, je njena dota njenih bratov in ako jih ni, njenih sestra, nikdar pa ne pripade njenemu možu, kakor po našem avstrijskem pravu. Hčere nimajo pravice do očetovega premoženja; dobe pa od starišev doto, ako se možijo z dovoljenjem starišev. Kadar se pa devojka moži brez dovoljenja starišev, ali jo pa ropar ugrabi, tedaj ne dobi nič dote; ropar se kaznuje s smrtjo, njegovo premoženje pa pripade državi. Kadar mu pa nevesta prostovoljno sledi brez dovoljenja starišev, ne more se jima ničesar storiti, ker jih je ljubezen zvezala; pa tudi v tem slučaju ne dobi nič dote — tako pravi §. 70.

Zakon je nerazvezljiv. Pop mora zaročenca tri dni pred poroko poprašati, je li sta med saboj zadovoljna. Tedaj jih naj poroči. Kadar sta pa poročena, loči jih le smrt, velja pa se ve da postava, da je zakon zaradi fizične nezmožnosti jednega ali družega dela neveljaven. Dovoljeno je Črnogorcu, da se sme drugič oženiti, ako ga je žena že dvakrat okradla; ženi pa ne pristoji ta pravica.

Glede obligacij najdemo v Danilovem zakoniku samo jedno določilo, namreč, da ne sme nikdo več obrestij kakor k večjemu dvadeset dinarjev od jednega tolarja terjati. Kdor terja več obrestij, izgubi vse posojilo, ki pripade državni blagajnici. Dolžno pismo pa se mora napraviti v navzočnosti dveh prič. Testiranje je svobodno.

Sodni red razpravlja pravice in dolžnosti sodnikov. Narod sam voli si sodnike, katere pa država plača. Narod se zbere na dan sv. Basilija ter vsako pleme voli iz svoje srede sodnika. Voljen more biti vsak, kdor je za ta posel sposoben; vender pa dva bližja sorodnika ne moreta biti voljena. Knez izbrane sodnike potrdi. Zakonik zahteva od sodnikov nepristranost in natančnost ter določuje za njih prestopke velike globe. Sodnik naj bo pošten in pravičen; kdor se da podkupiti, izgubi svojo službo ter plača vrh tega še kazen v denarjih. Nasproti pa je vsak Črnogorec dolžan, svojega sodnika spoštovati, ljubiti in ubogati. Sodni red

da vsacemu pravico, ki ni zadovoljen s sodbo prve instance, pritožiti se na drugo in potem še na tretjo. Druga instanca je senat v Cetinji, sestavljen iz dvanajst sodnikov, katere si izbere knez iz glavarjev posameznih plemen. Tak senat je v Črnogori že l. 1740. ustanovil vladika Basilij. Zadnja instanca je knez sam, ki razsodi stvar pod staro brestjo, ki stoji med staro in novo palačo. Do sedaj so sodniki zmerom pravično sodili; l. 1876. pa je senat po krivem obsodil neko ženo tatvine, ki pa je potem iz obupa skočila v vodnjak. To je bil prvi samomor v Črnogori, kakor nam poroča Spiridion Gopčević v svoji prezanimivi knjigi o Črnogori.

Mednarodno pravo prepoveduje Črnogorcem prestopiti za časa miru meje ter krasti na tuji zemlji.

Jedna točka tega zakonika razpravlja tudi dolžnosti duhovnikov. On naj narod v dobrem poučuje, naj gre vsako nedeljo v cerkev ter naj skrbi za snažnost v cerkvi.

Glede administracije ima Danilov zakonik jako malo določb. On določuje, da je vsak primoran plačati davek. V starih časih je morala vsaka hiša plačati pol goldinarja davka na leto. Ta davek so v zadnjih letih nabirali glavarji. Jeden izmed njih pa, ki ga volijo iz svoje srede, in ki se imenuje knez, nese nabrani davek na dan Marijinega rojstva v Cetinje, izroči ga državni blagajnici ter dobi potrdilo. Glavarji tudi prejemajo globe do dvajset tolarjev, večje globe pa prejema državna blagajnica. Glavarji in starešine cenijo reči, katere so davku podvržene, kakor tudi škodo, katero mora Črnogorec zaradi poškodovanja katere stvari poškodovanemu povrniti. Oni so načelniki v vojski ter morajo vojake za časa vojske sklicati.

To je bistven obseg zakonika Danilovega. Važno in imenitno je sosebno to, da stoji na čelu temu zakoniku pravilo, ki se nahaja v zakonikih vseh omikanih narodov. §. I. namreč pravi, da so vsi Črnogorci in Brdani pred postavo jednaki. In §. 92. določuje: „Ako-pram žive v naši zemlji samo ljudje srbskega rodu in pristaši pravoverne jutranje cerkve, vender more vsak, kdor je druge narodnosti in druge vere, po zakonih svoje cerkve živeti, on uživa popolno svobodo ter vse iste pravice, katere Črnogorec in Brdan uživata.“ S tem je izrečena bila v Črnogori že l. 1855. jednako-pravnost vere in narodnostij!

Vpliv tega zakonika je bil velikansk. Danilo je strogo in brez usmiljenja kaznoval posamezne zločine, sosebno pa rop in tatvino. Sedaj po Črnogori bolj varno potuješ, kakor v marsikateri drugi evropski državi, kateri je že zdavnej zasijala luč kulture. Razmere v Črnogori so se popolnoma predrugačile. Zločini se zgodijo malo kedaj; morilcev in ubijalcev ne najdeš nikjer, o tatvinah sliši se zelo redkokrat. Črnogorec si ne naveže kamenja na vrat, kadar gre pred sodnika; nobeden se ne zmisli, da bi si razpraskal obraz, kadar mu umrje sorodnik. Krvno maščevanje je Danilo popolnoma odpravil; v Avstriji pa v Boki Kotorski je še v navadi. Se ve da je sedanji knez Nikita zakonik nekoliko modificiral, ker se zločini ne ponavljajo tako kakor preje. Zato n. pr. se tatvina ne kaznuje več tako ostro kakor nekedar, dvoboj je dandanes prepovedan.

Glavna zasluga Danilova je, da je zle običaje odpravil, v Črnogori ustvaril mir ter mnogo storil za omiko svojega naroda. Važen je pa za nas sosebno za tega delj, ker je sestavljen na podlagi slovanskega prava. Črnogora stopila je sedaj v krog evropskih omikanih držav. A Bogišič, slavni slovanski jurist, piše o njem: „Ovaj zakonik premda je mlad ipak osnivajuć se po sve na narodni običaj i na narodne potrebe, i onda kad hoće, da neki zao običaj iskorjени, od velike je važnosti za historiju našega narodnoga prava, kako što je malo sredovječni zpomenik.“ (Pisani zakoni I.)

Sedanji knez Nikita storilo je sosebno mnogo na polji administracije, na katero so se prejšnji knezi malo ali skoro nič ozirali. On je deželo v okraje razdelil ter tako delitev v nahije, kakor jo je upeljal vladika Peter II. modificiral. Proračun dohodkov in stroškov je urejen, v Črnogori je upeljan poštni in telegrafijski urad. Črnogora šteje dandenes jeden progimnazij in višjo izobraževališče za dekleta v Cetinji in čez 40 ljudskih šol. Težko, da skoro nemogoče je, z dohodki Črnogore pokriti vse stroške. Davki so jaki majhni, znašajo komaj 100.000 gld. na leto. Knez dobiva vsako leto od Rusije 80.000 rubljev in od avstrijskega carja 30.000 gld. podpore, od Črnogore pa 6000 cekinov na leto plače (civilliste), a premisliti moramo, da je knez sam jako imovit. Izvožnina znaša na leto okolo dveh milijonov gld. S temi dohodki tedaj pokrijejo vse stroške; za ljudske šole pa plačajo samostani Črnogorski na leto 20.000 gld.

Sedaj so se razmere v Črnogori predružačile. Črnogora je v zadnjih letih jako napredovala, svoje meje razširila je ter pridobila nove podložnike. Naravno je tedaj, da jim ne zadostuje več Danilov zakonik, ki se tako malo ozira na privatno pravo. Naprosil je za tega delj knez Nikita rusko vlado, naj dovoli ruskemu vseučiliškemu profesorju Baltazarju Bogišiču odpust, da izdela nov zakonik za Črnogoro. Ruska vlada je ustregla tej želji in Bogišič biva sedaj v Dubrovniku, kjer sestavlja nov zakonik. Že ime Bogišičevo nam jamči, da bo ta zakonik po vsem popoln, in se bo bolj oziral na privatno pravo, kakor vsi prejšnji zakoniki Črnogorski. Hrabri Črnogorski narod bo dobil tedaj v kratkem zakonik, na katerega bo lahko po vsej pravici ponosen!

Viri:

Bogišič, pisani zakoni jugoslov. I. dio. Zagreb, 1872 Akademija znanosti. Spiridion Gopčević, Montenegro und die Montenegriner. Miklosich, monumenta serbica.

Časopis Češkeho museuma 1864. (Novověké zákonodárství Černošorské, sděluje dr. Herm. Jireček.)

Zakonik Danila I.

Samó po nemško.

Sedaj se delajo pri vseh sodnijah nove zemljiške knjige. Ko je načrt take nove knjige narejen, je treba, da se po postavi od 25. julija 1871, br. 96 drž. zak. začne tisto postopanje, katero je predpisano, da se odpravijo napake, katere so se utegnile vriniti v knjigo t. j. popravljalno postopanje.

V tem postopanju ima višja deželna sodnija nalog, da izdá dva edikta.

V prvem ediktu se kličejo:

a) vsi ljudje, kateri na podlagi kake pravice, dobljene pred začetnim dnevom nove zemljiške knjige, zahtevati morejo, da bi se v njej predružačili vpisi, tikajoči se svojinskih ali posestnih razmer, — naj ta predružačba zahteva, da še kaj odpiše, pripiše ali prepíše, da se popravi oznamenilo nepremičnin ali sestava zemljeknjiznih teles ali naj česa družega hoče;

b) vsi ljudje, kateri so že pred nove zemljiške knjige začetnim dnevom do nepremičnin, v njej vpisanih, ali do njihovih delov, pridobili si zastavne, služnostne ali druge pravice, sposobne za knjižen vpis, ako bi te pravice bilo tako vpisati, kakor da spadajo k starim bremenom, ter ako v novo zemljiško knjigo niso bile vpisane že ob njeni ustanovitvi.

Rok za zglastev kakšnega takega zahtevanja je postavljen na 1 do 1¹/₂ leto.

Postavljanje v poprejšnji stan proti zamujenemu roku se ne dovoljuje in rok se ne podaljša.

Ko ta rok poteče, pride drugi edikt.

S tem drugim ediktom se kličejo vsi tisti, ki menijo, da so v svojih pravicah okvarjeni s kakim vpisom ali njegovim zemlje-knjižnim vrstnim redom, da naj svoj ugovor zglastijo.

Rok za tak ugovor je 6 mesecev do 1 leta.

Iz vsebine teh ediktov se vidi, kolike važnosti so za zemljiškega posestnika in za (intabulirane) upnike. Če je dotičnik rok zamudil, nič več ne more terjati predružačbe v zemljiški knjigi, ako bi tudi skazal, da je v knjigi napaka, ali da je kaj izpuščeno. Po takih napakah pride lastnik lahko ob cele parcele in upnik izgubi varstvo svoje terjatvi.

Veliko važnost tega popravljalnega postopanja je postava sama spoznala, določujoč v §. 23. tako:

Edikte, katere je po tega zakona predpisu razpisovati, treba je z deželnimi za sodna oznanila odločenimi novinami po trikrat priobčati v primernih presledkih ter tudi z oznanili po občinah izklicati, koder leže nepremičnine, katerih se tiče nameravano uradovanje.

V drugem odstavku tega paragrafa ukazuje postava, da tudi razen oznanil ediktov treba skrbeti za tó, da se stranke primerno poučé o važnosti tega postopka ter da je posebej skrbeti, da se branijo pravice nedoletnim in takim ljudem, ki so pod skrbnikom.

Višja c. kr. deželna sodnija v Gradci pa izdava te edikte tudi za vse zemljiške knjige po slovenskem samó v nemškem jeziku. Ti edikti se tiskajo po trikrat samo v nemškem jeziku v „Laibacher-, Grazer- in Klagenfurter Zeitung,“ — nabijajo se samo po nemško na sodne hiše ter na občinske table. Tudi sodni in občinski slugi

jih pred cerkvami kličejo — ti posledni se ve da ne po nemško, ker bi tega nihče ne razumel, ampak po svojih znano duhovitih prevodih — nerazumljivo.

Od tega, kakor sodni ali občinski sluga slovenski in nemški jezik in vsebino ediktov umé in od njegove dobre volje je torej odvisno, ali naj slovenski kmet vsaj senco tega izve, kar se o njegovih pravicah v občé in o njegovej lasti posebej ukrepa, ali pa še sence ne.

Nam se zdi, da je postavodajalec v citiranem §. 23. zgorej omenjene postave imel ta namen, da se edikti v tistem jeziku med ljudi pošljejo, kateri jezik ljudje razumejo. Nam se zdi, da bi morale gosposke, katerim dolžnost je, postavam v življenji pomagati do veljave, slovenskemu ljudstvu vsaj mogoče storiti, da o vsebini teh ediktov, o škodi, katera mu preti in o njegovih pravicah popolno znanje dobi. — tem bolj, ker so napake v novih zemljiških knjigah, ki se imajo po popravljalnem postopanju odpraviti, proužročene po c. kr. sodnijah, če tudi ne vselej iz njihove krivnje. S tem pa, da se ti edikti samo po nemško v deželo pošiljajo, se slovenskemu ljudstvu nemogoče stori, da pravo izve. Saj menda vender nihče ne bode trdil, da so sluge pravi in sposobni prelagatelji in razlagatelji tako važnih in še za tistega, ki uradno nemščino umé, težko razumljivih sodnijskih izjav. Samo glasno pred ljudstvom prečitati take izjave, je uradna služba slug, — a slovenskih ediktov nimajo, da bi jih čitali. Niti županom se prestavljanje teh ediktov ne more nalagati, ker jih velika večina nemščine ali nič ali zadostno ne umé, ali jim manjka razumljenja in veselja za to, da bi kmeta poučili.

Nu in če bi vseh teh materijelnih razlogov za to, da se ti edikti v slovenskem jeziku izdajajo za slovensko ljudstvo, ne bilo, če bi bili uradni sluge jezikoslovni in pravoslovni strokovnjaki in župani takisto in da bi imeli vsi najboljšo voljo, narod poučiti o tem, kar mora vedeti, — bi samo nemški edikti c. kr. višje deželne sodnije v Gradci ne bili opravičeni, ker imamo formalno pravo vsled ustave, da se nam govori v našem jeziku.

Mi smo sicer prepričani, da c. kr. višje deželne sodnije v Gradci ne bodemo pregovorili, da bi izdajala slovenske edikte, ko še slovenske tožbe odbija, ker so slovenske, mi tudi več ne

upamo, da bi jo pravosodni minister k temu prisilil, mi smo pisali ta članek samó zato, da opozorimo slovensko ljudstvo na njegove pravice o narejanji novih zemljiških knjig ter pripomoremo §. 23. zakona od 25. julija 1871, br. 96 drž. zak. do boljše veljave, nego to hoče storiti c. kr. višja deželna sodnija v Gradci.

Posestnik mora posest kake stvari le takrat odstopiti, kadar je njegova posest nepristna.

V tožbi, katero je naperil Fran Renčelj dne 2. marcija 1875, pod št. 590 proti Martinu Čevnji zastran odstopljenja zemljišča Krnovice, trdil je tožitelj, da je vprašavno zemljišče pripadalo k ostalini pokojnega njegovega otca Mihe Renčelja, ter da se je toženec po njegovi smrti vrnil v posest istega zemljišča. Prosil je tedaj tožitelj, kakor naslednik imenovanega Miha Renčelja, da se z razsodbo za prav spozna:

a) Zemljišče Krnovico ležeče v poreznej občini sežanskej in zaznamenovano s parc. št. 2486. 2487. 2488 pripada v last tožitelju, kakor nasledniku ranjega Miha Renčelja;

b) toženec je dolžan, odstopiti tožitelju v 14. dneh pod eksekucijo zemljišče pod a navedeno, ter povrniti mu pravdne stroške. —

Ta tožbe zahtevk odbil je c. kr. kotarski sod sežanski z razsodbo od 20. aprila 1876, št. 1324 iz teh le

razlogov:

Kdor se lastninske tožbe loti, mora dokazati, da ima toženec reč, na katero se toži, v svojej oblasti in da je ta reč njegova last (§. 369. obč. drž. zak.).

To omenivši, in uvaževaje, da ni tožitelj dokazal, da je zemljišče Krnovica imenovano, v Sežani ležeče in zaznamenovano v katastru s parc. št. 2486. 2487 in 2488. spodalo k zapuščini pokojnega njegovega otca Mihe Renčelja, ter da se je toženec v posest istega zemljišča vrnil;

uvaževaje, da je tožiteljevim trditvam nasproti po izpovedbah prikladnih, od tožitelja samega navedenih svedokov Osipa Kebra,

Luke Šubarja, Luke Brščića, Ivana Rodice in Jakoba Bekarja dokazano, da se je toženec, zadevno njegova žena Marijana, že za življenja tožiteljevega otca nahajala v faktičnej posesti vprašavnega zemljišča, ter da je isto tožitelj otec svojej hčeri Marjani, toženčevej ženi, na račun dote, njej zagotovljene, v posest in v last izročil, — bilo je treba oba tožbe zahtevka odbiti z obsodbo tožitelja v povračilo pravnih stroškov (§. 24. zak. od 16. maja 1874, št. 69. drž. zak.).

Vsled tožiteljeve apelacije premenilo je c. kr. višje deželne sodišče tržaško z rabsodbo od 6. julija 1876, št. 2355, rabsodbo prvega sodca ter je za prav spoznalo, da bode tožbe zahtevk uslišan, ako ne bi položil toženec dopolnitne prisega v tej okolnosti:

„Res je, da je Miha Renčelj tožencu, zadevno njegovej ženi Marijani izročil v Sežani ležeče zemljišče Krnovica pod parc. št. 2486. 2487. 2488 na račun dote, njej obljubljene,“ — in to rabsodbo je podpiralo na te le

nagibe:

Toženec priznava izrečno, da je tožitelj naslednik pokojnega svojega otca Mihe Renčelja in priznava tudi, da je zemljišče, za katero se toži, pripadalo nekedaj baš imenovanemu Mihi Renčelju, ter da se je on nahajal v posesti istega zemljišča.

Po tem takem moral bi toženec vsakakor odstopiti tožitelju vprašavno zemljišče, ako ne bi mogel dokazati močnejšega pravnega imena k svojej posesti. In zares trdi toženec, da je pokojni Miha Renčelj nekoliko let pred smrtjo svojo odstopil vprašavno zemljišče svojej hčeri Marijani, ženi denašnjega toženca v last na račun dote, njej obečane, in to okolnost potrjuje Luka Brščić, ki je bil svedok pri zadevnej pogodbi.

Če prav so izpovedbe tega svedoka podkrepnjene z izpovedbami družih svedokov, iz katerih se razvidi, da je toženec mirno užival vprašavno zemljišče že nekoliko let pred smrtjo Mihe Renčelja, ter da se je sploh govorilo, da mu je bilo izročeno na račun dote njegove žene Maruše, ne more vendar le ta svedok očevidec izvršiti popolnega dokaza v tej odločilnej okolnosti, in da se ta dokaz dopolni, bilo je treba pripustiti ponujeno dopolnilno prisego v smislu, da bode tožbe zahtevk odbit, ako toženec navedeno

okolnost potrdi in da bode v protivnem slučaju tožbe zahtevak uslišan.

Vsled toženčeve revisije promenilo je pa c. kr. najvišji sodnji dvor z razsodbo od 3. januarja 1877, št. 337 razsodbo c. kr. višjega deželnega sodišča ter delo zopet v moč razsodbo prvega sodca iz teh le

dovodov:

Po izpovedbah svedokov, katere je tožitelj sam navedel, je izvestno, da je Miha Renčelj prepirno zemljišče sicer užival, a ne do svoje smrti. Izvestno je tudi, da se je toženec že tri ali štiri leta pred smrtjo Mihe Renčelja nahajal v posesti istega zemljišča ter da se nahaja v posesti od onih dob do denšnjega dne.

Zaradi tega ne sme se a priori trditi, da je vprašavno zemljišče pripadalo na ostalino rajncega Mihe Renčelja, in za nastavljenje navzočne tožbe ni bilo zadostno, da se je navedlo, da je tožitelj naslednik svojega otca, temveč on bi bil moral tudi dokazati, da je Miha Renčelj v kljub izgubljeni posesti za zadnjih let svojega življenja ostal lastnik zemljišča, za katero se suče pravda, ali pa, da je toženec nepošten ali nepristen posestnik.

Gledé prve okolnosti ni tožitelj navedel nikakeršnega dokaza, gledé druge je pa sicer trdil, da se je toženec po smrti Mihe Renčelja v posest vrnil. To trditev so pa vsi svedoki, od tožitelja samega navedeni, na laž postavili in zaradi tega mora se toženec braniti v njegovej posesti, ne da bi se ga primoralo, da navede, ali pa da dokaže pravno ime svoje posesti.

Bilo je treba tedaj uničiti apelacijsko razsodbo, dati zopet v moč ono prvega sodca ter obsodili tožitelja v povračilo revizijskih stroškov.

T.

Inventar

o premakljivem in nepremakljivem premoženju občine
začetkom leta 188 .

Tek. št.	Aktivno premoženje	Denarna vrednost v avstr. velj.				Opazke
		posamezno		skupaj		
		gld.	kr.	gld.	kr.	
1	V aktivnih glavnica:					
	a) pri N. N. v iz intabulacij. dolžnega pisma od 24. aprila 1879, s 5% obrestmi, ki zapadejo o sv. Jurji . .	350	—	350	—	
	b) pri kranjskeje hranilnici iz knjižice št.	400	—	400	—	
	c) iz državnega dolga v srebru od 1. oktobra 1868, št. 3463	1000	—	1000	—	
	skupaj .	—	—	1750	—	
2	V premakljivostih:					
	a) 1 brizgalnica	400	—	400	—	
	b) 63 brentic (posod za vodo)	63	—	63	—	
	c) 2 požarni lestvici in trije mački	54	—	54	—	
	d) cestarska orodja	18	—	18	—	
	skupaj .	—	—	535	—	
3	V posestvih:					
	a) srenjska hiša, katera se tudi za šolo rabi, zaznameno- vana s h. št. 12 v mapi s stavb. parc. št. 48, v vrednosti . .	1200	—	1200	—	
	odnos .	1200	—	1200	—	

Tek. št.	Aktivno premoženje	Denarna vrednost v avstr. velj.				Opazke
		posamezno		skupaj		
		gld.	kr.	gld.	kr.	
	prenos	1200	—	1200	—	
	b) pohišstvo s h. št. 2 in stavb. parc. št. 30, v vrednosti	2000	—	2000	—	
	c) pri tem pohištvu vrt za sadje in sočivje v obsegu 120 štirj. sež. s parc. št. 138, v vrednosti	210	—	210	—	
	d) gozd v planini, v obsegu 315 oral in 1200 štirj. sež. katastralne mape št., v vrednosti	11400	—	11400	—	
	skupaj	—	—	14810	—	
4	V pravicah: lovska pravica, za katero znaša dvajsetletna najemščina	320	—	320	—	
	Sestava aktivnega premoženja:					
1	Glavnice			1750	—	
2	Premakljivosti			535	—	
3	Posestva			14810	—	
4	Pravice			320	—	
5	Ostanek v gotovini iz prejšnjega leta			438	40	
6	Aktivni ostanki iz prejšnjih let			563	30	
	Skupna svota	—	—	18416	70	

Tek. št.	Dolgovi	Denarna vrednost v avstr. velj.				Opazke
		posamezno		skupaj		
		gld.	kr.	gld.	kr.	
1	Iz dolžnega pisma od 4. julija 1850 vknjiženega sub folio 636 N. N.—u iz s 5% obrestmi, ki zapadejo o sv. Jakobu	840	—	840	—	
2	iz sodnijske plačilne poravnave od 2. februarja 18 . . št. 388 N. N.—u iz, ki se mora plačati do s 6% obrestmi	296	—	296	—	
	skupaj .	—	—	1136	—	
	Ako se ta svota od aktivnega premoženja v znesku . . .			18416	70	
	odšteje, ostane premoženja .			17280	70	

Takov inventar naj se napravi pričetkom vsakega leta. Podpisati pa ga ima skupni občinski zastop.

Raznosti.

(Imenovanje) g. Ivan Nabrnik, pristav pri c. kr. okrajni sodnji v Kamniku, imenovan je okrajnim sodnikom v Litiji.

(Penzioniran) je g. Josip Drbič, c. kr. okrajni glavar v Kranji.

(Notarski mesti) razpisani sta v Metliki in Zatičini.

(Kranjski notarji) so imeli v Ljubljani v 26. dan februarja t. l. ob 10. uri zjutraj shod, kateremu je predsedoval predsednik dr. Jarnej Zupanec. Navzočnih bilo je 10 notarjev, 6 notarjev pa je doposlalo pismeno svoja mnenja. V odbor bil je mesto umrlega notarja g. Omahne izvoljen jednoglasno gosp. dr. Vok, c. kr. notar v Ljubljani. Potem se je razpravljalo o postavnem načrtu, katerega je poslala v presojevanje c. kr. nadsodnija v Gradci, tikajočega se fakultativne dedne pravice (Erbrecht) pri manjših zemljiških posestnikih.

Zbor pritrjeval je postavnemu temu načrtu, kateri ima namen rodovine manjših zemljiških posestnikov okrepiti. Razgovor bil je jako živahen in sklenilo se je, da se mnenje notarjev kranjskih v tej zadevi pismeno izdela in pošlje c. kr. nadsodnji v Gradec. Za uredovanje izvolijo se gg. notarji Kersnik, dr. Ribitsch in Svetec.

(Slovensko pravno terminologijo) pričeli bomo s prihodnjo številko priobčevati. Sloveč slovensk jezikoslovec obljubil nam je izdatno svojo pripomoč! S prihodnjo številko izdali bomo tudi kazalo lanskega „Pravnika“. —

(Slovenski občni državljanski zakonik.) Živa potreba nahaja se po slovenskih zakonih v znanem Manzovem formatu. Iz gotovega vira izvedeli smo, da bi dvorna tiskarna na Dunaji izdala slovenski občni državljanski zakonik, če bi se oglasilo vsaj 500 naročnikov. Sedanja izdava Cigaretova je vendar že prestara in tudi njena vnanja oblika tako nepripravna, da prav zelo opovira praktično rabo. Mnogokrat mora človek zakonik sabo vzeti, ali tako ogromnega folijanta pač nikedo ne bode okrog vlačil. Kdor se hoče naročiti na novo izdavo slovenskega državljanskega zakonika, oglasi se naj pri uredništvu „Slov. Pravnika“. Če se bode oglasilo primerno število naročnikov, potem preskrbeli bomo vse potrebno. Cena bi morda ne iznašala več kot 1 gld.

(Právnícká jednota v Praze) izdava pravni list „Pravnik“, kateri je ravno letos stopil v dvainvajseti svoj ročnik. Odgovorna redaktorja sta mu gosoda dr. Jurij Pražák in dr. Josip Stupecky. Le tá pravni list izhaja dvakrat na mesec v zvezkih po dve poli obsegajočih, ter velja na leto 6 gld. 80 kr. V glavni skupščini „Právnícké Jednoty“ dne 26. januarja 1882 poročal je profesor dr. Pražák, da se je leta 1881 tiskal „Právník“ z 675 eksemplari. Slovenskega Pravnika tiskalo se je lansko leto 300 eksemplarov, iz česar se razvidi, da so razmere našega pravnega lista gledé na to, da ima česki list po dvajsetletnem svojem obstanku samo 700 naročnikov, še vedno primerno ugodne.

(Za ženine!) Najvišje sodišče je pred kratkim interestno odločilo. Nekov A. K. v M. T. zaročil se je z gospodično A. S. On pa je zahteval, da so morali nevestini roditelji pred pričami obljubiti, da bodo nevesti dali gotovo svoto dote. Kmalu potem je bilo ženitovanje. A prešel je dan za dnem, prešel je medeni mesec, a ženin le še ni dobil dote in nevestini roditelji tudi niso kazali volje dati jo. Ženin je torej tožil pri okrajnej sodnji v M. T. in ta je odločila, da morajo roditelji dati doto, ker se je dotična pogodba redno sklenila. Drugačnih mislij pa je bila nadsodnja v Pragi, na katero so roditelji apelirali. Nadsodnja odbila je K.—ovo zahtevanje dote in to utemeljila tako-le: Po zakonu od 25. julija 1871. je za veljavnost ženitovanjskih pogodb potrebno beležniško pismo. Ker spadajo pogodbe o doti mej ženitovanjske pogodbe, morajo se te pogodbe skleniti pred notarjem. Najvišje sodišče, na katero se je ženin K. obrnil, potrdilo je odločbo druge instance.